

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **K. P., a. s., V. I. G., Š.**, IČO: X. proti žalovaným: **1/ G. S. P., a. s., L.**, IČO: X., žalovanému **2/ V., a. s., D.**, IČO: X., **o zaplatenie 3 150,44 Eur (94 910,-- Sk)**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. septembra 2009 č. k. 1Cob 2/2009-84, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 11. septembra 2008 č. k. 23Cb 35/2008-60, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. septembra 2009 č. k. 1Cob 2/2009-84 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 11. septembra 2008 č. k. 23Cb 35/2008-60 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Okresnému súdu Bratislava II. na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II rozsudkom zo dňa 11. 09. 2008 č. k. 23Cb 35/2008-60 uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 94 910,-- Sk s 8% úrokom z omeškania ročne od 01. 07. 2006 do zaplatenia a trovy konania v sume 5 694,-- Sk. Návrh voči žalovanému 2/ zamietol a nepriznal mu náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa návrhom, doručeným súdu, domáhal zaplatenia sumy 94 910,-- Sk s príslušenstvom od žalovaného 1/ a 2/ titulom práva na náhradu škody podľa ust. § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 09. 11. 2005 došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil vodič žalovaného 2/, ktorý mal uzatvorenú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným 1/. Poškodený mal u žalobcu uzavreté havarijné poistenie a dňa 13. 06. 2006 mu bolo poukázané poistné plnenie vo výške 94 910,-- Sk. Keďže podľa ust. § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka na žalobcu prešlo právo poistného na náhradu škody, vyzval žalovaného 1/

o refundáciu poistného plnenia. Žalovaný 1/ vzniesol námietku premlčania. Súd prvého stupňa konštatoval, že poistná udalosť nastala dňa 09. 11. 2005 a žalobca vyplatil poistné plnenie poškodenému dňa 13. 06. 2006. Podľa názoru súdu subjektívna dvojročná premlčacia lehota začala plynúť dňa 14. 06. 2006 a uplynula by dňa 14. 06. 2008. Objektívna premlčacia lehota začala plynúť deň po poistnej udalosti 10. 11. 2005 a uplynula by 10. 11. 2008. Návrh na začatie konania bol podaný dňa 06. 03. 2008 pred uplynutím dvojročnej premlčacej lehoty, ale v rámci objektívnej trojročnej premlčacej lehoty. Pokiaľ ide o solidárnu zaviazanosť žalovaných, súd dospel k záveru, že táto nemá oporu v zákone a návrh voči žalovanému 2/ zamietol. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací na základe odvolania žalovaného 1/ rozsudok súdu prvého stupňa v zaväzujúcej časti a v časti týkajúcej sa trov konania potvrdil a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny a jeho názor ohľadom plynutia lehôt je zhodný sa názorom súdu prvého stupňa. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Rozhodnutia súdov oboch stupňov v zaväzujúcej časti a v časti týkajúcej sa trov konania nadobudli právoplatnosť 27. 10. 2009.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podaním zo dňa 11. 10. 2010, na podnet žalovaného 1/ podal mimoriadne dovolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti výroku, ktorým zaviazal žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi 94 910,-- Sk s prísl. a trovy konania v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie bolo podané podľa § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Napadnutými rozhodnutiami bol podľa názoru generálneho prokurátora porušený zákon, keďže sa sudy dôsledne neriadili ust. § 1 až § 3 O. s. p., ust. § 106 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, ust. § 111 Občianskeho zákonníka a ust. § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor uviedol, že súd prvého stupňa a následne aj odvolací súd, nesprávne právne veci posúdili, keď pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaného 1/ ohľadom začatia plynutia premlčacej lehoty, začiatok premlčacej lehoty stanovili na deň nasledujúci po dni, kedy došlo k vyplateniu poistného plnenia poškodenému. Zdôraznil, že pri právach na náhradu škody subjektívna premlčania doba plynie odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Preto súd mal v konaní vychádzať z okamihu, kedy sa poškodený, nie žalobca, dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. V zmysle ust. § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka prechod práva na náhradu škody z poistného na poistiteľa nastáva ex lege okamihom vyplatenia poistného plnenia. Vyplatením náhrady škody dochádza iba k prechodu práv z poisteného na poistiteľa, nie k vzniku nových práv poistiteľa. Zmena v osobe veriteľa nemá vplyv na plynutie premlčacej doby. Preto poistiteľ si právo na náhradu škody musí uplatniť v premlčacej dobe, ktorá začala plynúť poistenému ako poškodenému. Poistiteľ len preberá vyplatením plnenia jeho práva, teda dochádza k zákonnej cesii a nie k vzniku nových práv poistiteľa. Ustálená judikatúra (Najvyšší súd Slovenskej republiky R 27/1977) tiež akceptuje, že pri zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prechádza právo poisteného na náhradu škody na poisťovňu a nárok, ktorý prešiel na poisťovňu, si ponecháva charakter nároku na náhradu škody aj čo do dôsledkov týkajúcich sa premlčania.

Generálny prokurátor má za to, že neakceptovaním námietky premlčania zo strany súdov a nesprávnym vyhodnotením začiatku plynutia premlčacej doby, došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci a k porušeniu zákona. Podľa jeho názoru bol návrh na začatie konania podaný žalobcom po uplynutí dvojročnej premlčacej doby, nakoľko dňa 06. 12. 2005 bola vystavená poškodenému faktúra za opravu motorového vozidla a už v tento deň, resp. najneskôr v deň, keď poškodený oznámil žalobcovi poistnú udalosť, t. j. dňa 16. 12. 2005, mu bola zrejmá výška škody a na základe tejto skutočnosti začala plynúť premlčacia doba. Túto skutočnosť boli konajúce súdy povinné na základe uplatnenia námietky premlčania v konaní zo strany žalovaného 1/ vziať do úvahy a následne návrh zamietnuť.

Na základe zistených skutočností sú podľa generálneho prokurátora splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. a podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho

prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

S obsahom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora sa žalovaný 1/ stotožnil v celom rozsahu. Žalobca ani žalovaný 2/ sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p), po zistení, že podmienky na podanie mimoriadneho dovolania boli splnené (včasnosť, podnet, prípustnosť) a po tom, čo dal možnosť účastníkom sa k mimoriadnemu dovolaniu vyjadriť (§ 243i ods. 1 O. s. p.), mimoriadne dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu, v ktorom boli ich výroky napadnuté v zmysle dôvodov, uvedených v mimoriadnom dovolaní, preskúmal aj konanie, ktoré tomuto predchádzalo a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Mimoriadne dovolanie bolo podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je treba rozumieť činnosť súdu, pri ktorej tento zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Pod nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Týmto dovolacím dôvodom možno napadnúť nielen právny záver odvolacieho súdu, týkajúci sa bezprostredne predmetu konania, ale i posúdenie predbežnej otázky odvolacím súdom, posúdenie dôkazného bremena a pod. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

Predmetom dovolania je posúdiť, či súd prvého stupňa a následne aj odvolací súd správne právne vec posúdili, keď pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaného 1/ ohľadom začatia plynutia premlčacej lehoty, začiatok premlčacej lehoty stanovili na deň nasledujúci po dni, kedy došlo k vyplateniu poistného plnenia poškodenému.

Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri

roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví (ust. § 106 ods. 1 a ods. 2 O. s. p.).

Podľa ust. § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak poistený má proti inému právo na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou, prechádza jeho právo na poistiteľa, a to do výšky plnenia, ktoré mu poistiteľ poskytol.

Z obsahu spisu sa zisťuje, že poistná udalosť nastala dňa 09. 11. 2005, dňa 06. 12. 2005 bola vystavená poškodenému faktúra za opravu motorového vozidla a žalobca vyplatil poistné plnenie poškodenému dňa 13. 06. 2006, ktorým dňom na žalobcu podľa ust. § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka prešlo právo poistného na náhradu škody. Žalobca sa domáhal svojho práva z poistného voči žalovanému 1/ návrhom, podaným na súde dňa 06. 03. 2008.

Citované ustanovenie § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyjadruje zákonnú cessiu (prechod) práva poisteného na náhradu škody voči tretej osobe na poistiteľa. V rámci tejto zákonnej cessie poistiteľ vstupuje do existujúcich práv poisteného alebo poškodeného. Poistiteľovi nevznikajú nové práva voči zodpovednému subjektu, ale všetky jeho práva sú odvodené od práv poisteného ako oprávneného zo zodpovednostného vzťahu voči tretej osobe.

Prechod práva na náhradu škody z poisteného na poistiteľa nastáva ex lege okamihom vyplatenia plnenia poistenému, ktorý prechod nesmie zhoršiť právne postavenie subjektu zodpovedného za škodu. Zmena v osobe veriteľa totiž podľa ust. § 111 Občianskeho zákonníka nemá vplyv na plynutie premlčacej doby, a preto poistiteľ musí uplatniť právo na náhradu škody v rámci premlčacej doby.

Občiansky zákonník v časti o poistení nevymedzuje pojem regresu alebo regresného práva, pod ktoré právo sa v praxi niekedy zaraďuje aj právo na náhradu škody, ktoré z poisteného prechádzajú na poistiteľa podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rozlišovanie regresu P. od zákonnej cessie (prechodu) práva na náhradu škody z poisteného na poistiteľa je veľmi dôležité z hľadiska plynutia premlčacích lehôt určených na uplatnenie práva poistiteľa voči poistenému alebo voči zodpovednému subjektu.

Ak poisťiteľ uplatnil nárok na náhradu škody, ktorý na neho prešiel z poisteného, ide o občianskoprávny vzťah a pri posudzovaní tohto nároku sa aplikuje ust. § 106 Občianskeho zákonníka o premlčaní.

Pri premlčaní práva na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na sebe nezávisle, a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemožno prekročiť. Vzájomný vzťah týchto lehôt je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému plynie druhá premlčacia doba.

Objektívna premlčacia doba je trojročná a začína plynúť od okamihu škodnej udalosti.

Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný (primárny) subjektívny prvok, pozostávajúci z toho, kedy sa poškodený dozvie nielen o škode, ale sa dozvie aj to, kto za túto škodu zodpovedá. Ak nárok na náhradu škody tvorí neoddeliteľný celok, premlčacia doba začína plynúť až vtedy, keď sa poškodený dozvie celú výšku škody.

S poukazom na uvedené v danom prípade nastala škodná udalosť dňa 09. 11. 2005 a trojročná objektívna doba uplynula dňa 09. 11. 2008. Subjektívna doba začala plynúť dňom vystavenia faktúry poškodenému za opravu motorového vozidla dňa 06. 12. 2005, ktorého dňa sa poškodený dozvedel výšku spôsobenej škody. Dvojročná subjektívna doba preto uplynula dňa 06. 12. 2007. Keďže zmena v osobe veriteľa nemá vplyv na plynutie premlčacej doby, dotknuté premlčacie doby, vzťahujúce sa na poškodeného, platia aj pre poisťiteľa. Bez právnej relevancie je, že na poisťiteľa prešlo právo poistného z poškodeného subjektu až dňa 13. 06. 2006, a to vyplatením poistného plnenia.

Žalovaný 1/ vzniesol v konaní námietku premlčania dvojročnej subjektívnej doby, nakoľko žalobca podal svoj návrh až dňa 06. 03. 2008, t. j. po 06. 12. 2007, kedy došlo k uplynutiu tejto subjektívnej doby.

Nakoľko dňa 06. 12. 2007 skončilo plynutie subjektívnej doby, právo žalobcu sa premlčalo, a to aj napriek tomu, že poisťiteľovi (resp. aj poškodenému) plynula ešte druhá objektívna premlčacia doba, v ktorej dobe bol podaný návrh na začatie konania.

Mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia preto nie sú správne, pretože vychádzali z toho, že začiatok subjektívnej premlčacej lehoty je stanovený pre žalobcu ako poisťiteľa rozdielne od začiatku plynutia tejto lehoty pre poškodeného, a to vyplatením poistného plnenia. Preto súd prvého stupňa a následne aj súd odvolací vec nesprávne právne posúdili a k námietke premlčania vznesenej žalovaným 1/ mali prihliadnuť.

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora podané z tohto dôvodu je tak opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 243i ods. 2 v spojení § 243b ods. 2 a ods. 4 O. s. p. napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

O trovách dovolacieho konania bude rozhodnuté v zmysle ust. § 243d O. s. p. v novom rozhodnutí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. novembra 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová